יש דרך להבין את טראמפ ונתניהו, והיא לא עוברת בפרשנים באולפנים

written by אלי קלוטשטיין | 12.03.2026

ענף ספורט בינלאומי חדש זוכה להבלטה מאז תחילת המלחמה באיראן: מתן פירוש והתעמקות בדבריהם של המנהיגים שמובילים אותה, ובעיקר הנשיא דונלד טראמפ ורה"מ בנימין נתניהו.

כל אמירה של אחד המנהיגים האלה זוכה להררי מילים והתפלפלויות, ניסיון להבין לאן הדברים הולכים, ומה כוונתן של שתי המדינות ביחס להמשך המערכה מול הרפובליקה האסלאמית. טראמפ אמר שהשגנו את רוב המטרות והמלחמה תסתיים בקרוב? משמעות הדבר היא שכבר השבוע נחזיר את הילדים לבית הספר והטילים ייפסקו. הנשיא לא שולל שיחות עם איראן? אז המשא ומתן יתחדש באופן מיידי, סין תתווך בין הצדדים וקץ המערכה יבוא בקרוב.

העובדה שהנשיא גם אומר דברים אחרים, ושהוא אולי אלוף העולם בהשמעת דברים דו-משמעיים ופתוחים לפירושים, לא עומדת בדרכם של מתן ביאורים מלומדים. אז מה אם הוא אמר שהמלחמה לא תסתיים השבוע, או שהיא תגיע לסיומה כשהמשטר האיראני ייכנע ולא תהיה לו יכולת לפתח כלי נשק שיזיקו לארה"ב או לבעלות בריתה למשך זמן רב?

לעיתים נדמה שרבים ברשתות החברתיות ובתקשורת ממילא מנתחים דברים כאלה רק כדי למלא את חלל האוויר או את זמן השידור בדברים כלשהם, ובשל הצורך להשיג עוד ועוד רייטינג. לפעמים גם פרשנויות כאלה אולי נשמעות מתוך רצון לתת משנה תוקף לרחשי ליבם של הוגיהן, אפילו אם לא תמיד הן יסתדרו עם המציאות.

כך גם ביחס למטרת הפלת השלטון בטהרן: הנשיא האמריקני וגם נתניהו הקפידו לומר כי רק ייצרו "תנאים אידיאליים" לעם האיראני להתקומם, וראש הממשלה אפילו הדגיש השבוע כי בסופו של יום השאלה אם משטר האייתוללות יודח תלויה בעיקר בעם עצמו. ובכל זאת, רבים ייחסו למלחמה גם את היעד של הדחת השלטון, וניצלו זאת כדי להתנגח בישראל ובארה"ב ולהטיח בהן שמדובר במטרה לא מעשית או מדידה, וכי אין כמעט סיכוי להתממשותה. תילי-תילים של פרשנויות כבר נכתבו על כך, מבלי לטרוח לשים לב שממילא לא כך נאמר.

במקום זאת, עדיף אולי להסתכל נכוחה על המציאות ולהעריך אותה בעזרת היגיון בריא. לחלופין, אפשר גם להתמקד בדברים שאומרים דרגי המקצוע. מזכיר המלחמה האמריקני פיט הגסת' הדגיש השבוע, למשל, שארה"ב לא תחיה תחת איום של מטרייה גרעינית וטילים בליסטיים. ראש כוחות המזוינים של ארה"ב, הגנרל דן קיין, הדגיש בתחילת המלחמה כי "לא מדובר במבצע של יום אחד". הרמטכ"ל אייל זמיר ציין השבוע כי "המלחמה הזאת תימשך עוד זמן רב".

גם בצד השני של המלחמה, אצל האיראנים, לא ניכר רצון לחפש דרך מילוט מהקרבות. יושב ראש המג'לס האיראני, מוחמד באקר קליבאף, הצהיר כי "אנחנו לא שואפים להפסקת אש", ושר החוץ עבאס עראקצ'י לא הדמות הקיצונית ביותר בממשל התראיין ואמר כי "אנחנו מוכנים להמשיך במתקפות הטילים כל זמן שיידרש".

גם הנתונים בשטח רק מלמדים על הסלמה אפשרית. צבא ארה"ב ממשיך לצבור כוחות באזור, כולל מפציצים אסטרטגיים שהגיעו לאירופה. ישראל הפציצה בטהרן בימים האחרונים עוד יותר מאשר בתחילת המלחמה, וממשיכה ללא הרף לתקוף את היעדים שהצהירה מראש על הצורך בהשמדתם כולל מפקדות בסיג' ומשטרה, מתקנים הקשורים בתוכניות הטילים והגרעין, וחיסול בכירים בממשל.

חשוב מכך, מבחינת ארה"ב וישראל אין היגיון צבאי או פוליטי להפסיק את המלחמה כעת. אומנם מחירי הדלק עלו, ויש חשש לאספקת הנפט העולמית בעקבות החסימה של מצרי הורמוז, אך את הבעיות הללו עדיף בהרבה לשתי המדינות לפתור באמצעים צבאיים או כלכליים, ולא על ידי התקפלות או כניעה.

צריך גם לזכור את מדינות האזור, שספגו נזק רב מאיראן, ולא ישמחו לראות את המשטר שורד וממשיך לפתח את יכולת ההיזק שלו כלפיהן בדגש על הטילים והגרעין. מה יגידו לאמריקנים אם יפסיקו את המלחמה באמצע?

כיצד ייראו טראמפ ונתניהו רגע לפני בחירות אם אחרי כל המאמץ הגדול, העברת כוחות והפגזות במיליארדי דולרים הם לא ישיגו את מטרותיהם? איך יוכל הנשיא האמריקני להצדיק את המלחמה, שינוע כוחות בן חודשיים בסכומי עתק, מותם של חיילים ועוד כאשר יתקפל עם הזנב בין הרגליים ללא תאוותו בידו? איך יוכל לצפות להביא הישג בבחירות האמצע בתנאים כאלה?

הרבה יותר סביר להניח ששתי המדינות ימשיכו את המלחמה, בתקווה להביא לכניעתה של איראן ולהעביר לה את המסר שיוכלו להוסיף להפגיז אותה כל זמן שרק ירצו. אין היגיון בפתיחת מלחמה ללא מחשבה מראש על המטרות שהיא צריכה להביא, או להפסיק אותה לפני שהן הושגו. בהחלט אפשר להניח שגם ראשי שני הצבאות יודעים זאת, וחשבו על כך מראש.

תמיד יש אפשרות שקיימים שיקולים שאיננו מכירים, אילוצים כבדים בזירה הצבאית או הפוליטית שיטו את הכף לכיוון שלו גם בניגוד להיגיון. לכן צריך להיות צנוע ולהניח מראש שלא תמיד נצליח לקלוע למטרה. ובכל זאת, רבים יותר המקרים שנהיה צודקים כאשר ננסה להשתמש בראייה נכוחה של המציאות.

המחיר שגובה המערכה בממד הכלכלי, האנושי והצבאי אומנם כבד, אין על כך עוררין, אך זו דרכה של מלחמה. אין טעם לנתח אותה באופן מוטה מראש או לקוות להתרחשותם של דברים לא הגיוניים. כך גם יהיה קשה הרבה יותר להתאכזב או להיראות בדיעבד באור שלילי.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 12 במרץ, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.